

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 10432 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331 Fax : 210-2124524

Αθήνα 13-01-2020
Αριθμ. Πρωτ.:638/271992

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/νση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Προστασία των μελισσοσμηνών από την αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων»

ΣΧΕΤ: **Η Ερώτηση 1474/23-10-2019**

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Κ. Βελόπουλος** και **Α. Αβδελάς**, σας πληροφορούμε τα εξής:

Για τη διάθεση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά η χώρα μας, όπως και οι λοιπές χώρες της Ε.Ε., εφαρμόζει τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στον εν λόγω Κανονισμό, τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα εγκρίνονται μόνο εφόσον αποδειχθεί ότι δεν προκαλούν δυσμενείς επιπτώσεις στον άνθρωπο, δηλαδή στον αγρότη-χρήστη, στον κάτοικο της περιοχής ψεκασμού, στον καταναλωτή των προϊόντων στα οποία εφαρμόστηκαν αλλά και στο περιβάλλον, δηλαδή στο έδαφος, στα υπόγεια και υπέργεια ύδατα, στους υδρόβιους οργανισμούς, στα πουλιά, στα θηλασικά, στους γαιοσκώληκες, στους μικροοργανισμούς του εδάφους, στα αρθρόποδα, στα φυτά μη στόχους και στις μέλισσες.

Για κάθε φυτοπροστατευτικό προϊόν χορηγείται ξεχωριστή έγκριση κυκλοφορίας. Για την έγκριση του κάθε φυτοπροστατευτικού προϊόντος έχουν υποβληθεί και αξιολογηθεί, μεταξύ άλλων, και οι μελέτες μελισσοτοξικότητας που προβλέπονται από τη νομοθεσία. Η αξιολόγηση γίνεται από τους ειδικούς οικοτοξικολόγους μίας εκ των χωρών της νότιας ζώνης της Ε.Ε. και στη διαδικασία συμμετέχουν σχολιάζοντας και οι οικοτοξικολόγοι των υπόλοιπων χωρών της ζώνης. Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την έκδοση της τελικής έκθεσης αξιολόγησης (final registration report) και την έγκριση του φυτοπροστατευτικού προϊόντος, η οποία χορηγείται με βάση τα συμπεράσματα της αξιολόγησης που αποτυπώνονται με τη μορφή κατάλληλων σημάνσεων και φράσεων επικινδυνότητας και προφύλαξης. Τα οριζόμενα στην έγκριση του σκευάσματος μεταφέρονται στην ετικέτα αυτού.

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, κάθε φυτοπροστατευτικό προϊόν αναγράφει στην ετικέτα του, τόσο τους τυχόν κινδύνους από τη χρήση του για τις μέλισσες, όσο και τους περιορισμούς και τις προφυλάξεις που απαιτούνται, εφόσον προκύπτουν με βάση την προαναφερόμενη αξιολόγηση, ώστε η χρήση του να καταστεί ασφαλής για τις μέλισσες. Προβλέπεται η αναγραφή ειδικής φράσης προφύλαξης “SPe8 Επικίνδυνο για τις μέλισσες. Για να προστατέψετε τις μέλισσες και άλλα έντομα επικονίασης μη χρησιμοποιείτε το προϊόν σε καλλιέργειες κατά την ανθοφορία ή

κατά την περίοδο ανθοφορίας των ζιζανίων. Απομακρύνετε ή/και καταστρέψετε τα ζιζάνια πριν την ανθοφορία τους. Μην χρησιμοποιείται το προϊόν κατά την περίοδο που οι μέλισσες συλλέγουν”. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα αναγραφής ειδικών φράσεων που προβλέπουν το κλείσιμο των κυψελών για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, παρέχοντας τροφή και νερό στις μέλισσες. Σημειώνεται ότι για την προστασία των μελισσών από τη χρήση των γεωργικών φαρμάκων και ιδιαίτερα από μετακινούμενο ψεκαστικό νέφος, θεσπίστηκε το Εθνικό Σχέδιο Δράσης, με στόχο την εφαρμογή της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ και την προστασία του ανθρώπου και του περιβάλλοντος [η υπ’ αριθ. 8197/90920/22.7.13 (Β’ 1883) ΚΥΑ]. Συγκεκριμένα, προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα δημιουργίας μετακινούμενου ψεκαστικού νέφους, αποτελεί υποχρέωση του επαγγελματία χρήστη φυτοπροστατευτικού προϊόντος να ενημερώνει τους μελισσοκόμους, τους σαλιγκαροτρόφους και τους κτηνοτρόφους της περιοχής για τον τόπο και τον χρόνο του ψεκασμού, τα σκευάσματα που θα χρησιμοποιήσει, τις σημάνσεις αυτών και τις τυχόν αναμενόμενες επιδράσεις στη δραστηριότητά τους από τον ψεκασμό. Κατά συνέπεια, με τη διαδικασία έγκρισης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων που περιγράφηκε ανωτέρω, την τήρηση των οριζόμενων στις ετικέτες τους και την τήρηση των οριζόμενων στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης, διασφαλίζεται πλήρως τόσο η υγεία των αγροτών-χρηστών, όσο και η προστασία των μελισσών ή/και των άγριων επικονιαστών.

Σύμφωνα με στοιχεία από πρόσφατη παρουσίαση της αρμόδιας Μονάδας (Unit G2 DG Sanco) της Επιτροπής της Ε.Ε., τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα στο σύνολό τους συνεισφέρουν με ποσοστό περίπου 4% από αναφορές συμβάντων (incidents) ως παράγοντας για τη θνησιμότητα των μελισσών (χωρίς να διαχωρίζεται η γενική θνησιμότητα από το φαινόμενο της κατάρρευσης των αποικιών – CCD colony collapse disorder).

Επισημαίνεται ότι, το Τμήμα Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) εφαρμόζει, ως οφείλει, τις αποφάσεις της Ε.Ε., τροποποιώντας ή ανακαλώντας εγκρίσεις όσων φυτοπροστατευτικών προϊόντων απαιτείται επί τη βάση των νεότερων επιστημονικών και τεχνικών δεδομένων, ανάλογα με τους Κανονισμούς που εκδίδονται. Θεωρείται ότι τυχόν περαιτέρω αυστηροποίηση και πρόσθετοι περιορισμοί στην κυκλοφορία των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, θα αφαιρέσει από τη φαρέτρα των παραγωγών κάποιες λύσεις φυτοπροστασίας που είναι πολύ αποτελεσματικές.

Η ισχύουσα νομοθεσία προβλέπει αυστηρές κυρώσεις για τους αγρότες που εφαρμόζουν φυτοπροστατευτικά προϊόντα χωρίς να τηρήσουν τα οριζόμενα στην ετικέτα τους. Επιπλέον, με τη θέσπιση τα τελευταία χρόνια της ηλεκτρονικής καταγραφής λιανικής πώλησης των φυτοπροστατευτικών προϊόντων και της συνταγογράφησης τους, υφίσταται πλέον το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο για την προμήθεια των φυτοπροστατευτικών προϊόντων από τους αγρότες και την ορθή χρήση τους και καθίσταται ευχερέστερος ο έλεγχος της αγοράς, ώστε να διαπιστώνεται η τυχόν μη ορθή χρήση τους, ή η κατοχή και χρήση μη εγκεκριμένων σκευασμάτων και η εν συνεχεία επιβολή των προβλεπόμενων από τη νομοθεσία κυρώσεων.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ και συγκεκριμένα του Τμήματος Μελισσοκομίας του Ινστιτούτου Επιστήμης Ζωικής Παραγωγής, σημειώνεται ότι υπάρχει μεν μεγάλη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, αλλά όχι αλόγιστη. Είναι γνωστό ότι σχεδόν όλα τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα είναι τοξικά στις μέλισσες και είναι απαραίτητο γεωργοί και γεωπόνοι να γνωρίζουν ποια μπορούν να χρησιμοποιηθούν και με ποιες προφυλάξεις, σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται παραπάνω, καθότι η συμβολή των μελισσών στην ισορροπία του περιβάλλοντος είναι σημαντική. Οι απόψεις των ερευνητών σχετικά με την προστασία των μελισσοσημών από φυτοπροστατευτικά προϊόντα, καθώς και προτάσεις ενημέρωσης των αγροτών για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων διατυπώνονται στο με αριθμ. πρωτ. 2/16-1-2019 έγγραφο του ΕΛΓΟ-

ΔΗΜΗΤΡΑ, όπως εστάλη στο ΥΠΑΑΤ με το αριθμ. πρωτ. 2618/24-1-2019 συνημμένο έγγραφό του.

Έργα τα οποία υλοποιήθηκαν ή είναι σε εξέλιξη στο Τμήμα Μελισσοκομίας του Ινστιτούτου Επιστήμης Ζωικής Παραγωγής του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, είναι τα κάτωθι:

1. "Μελέτη της επίδρασης των γενετικά τροποποιημένων καλλιεργειών, των φυτοπροστατευτικών ουσιών και των ατμοσφαιρικών ρύπων στη μελισσοκομία", πρόγραμμα μέσω του ΚΑΝ 797/2007 της Ε.Ε. (2008-2010).
2. "Διερεύνηση της δραστηριότητας πτήσης των μελισσών υπό συνθήκες επίδρασης φυτοπροστατευτικών ουσιών και ρύπανσης, με τη χρήση ηλεκτρονικών συστημάτων καταγραφής της κίνησης στην είσοδο των κυψελών" Πρόγραμμα Ελληνογαλλικής Συνεργασίας ΠΛΑΤΟΝ (2009-2010).
3. "Τοξικότητα Μελισσοφαρμάκων - τρόποι αξιολόγησης, χρόνος αποτοξίνωσης" Εμβληματική Δράση - "Οι δρόμοι της μέλισσας"- Υποέργο 2, Ενότητα 1, Έργο 4. (2019-2021).

Τα αποτελέσματα από τα προγράμματα που υλοποιήθηκαν έδειξαν ότι πολλά από τα χρησιμοποιούμενα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, ακόμα και μυκητοκτόνα, προκαλούν σοβαρά προβλήματα στις μέλισσες, σε υποθανατηφόρες δόσεις, επιβεβαιώνοντας προηγούμενα ευρήματα άλλων επιστημόνων.

Στην Κρήτη έχουν εγκριθεί τα κάτωθι ερευνητικά έργα για παραγωγή προϊόντων με μειωμένη χρήση φυτοφαρμάκων:

1. "Συγκριτικοί Πειραματισμοί Εργασιών Καταπολέμησης του Δάκου της Ελιάς έτους 2017, για την προστασία των επικονιαστών".
2. "Επίδραση της χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων δακοκτονίας σε μέλισσες και επικονιαστές" (2018).

Τέλος επισημαίνεται ότι, το ΥΠΑΑΤ σαφώς και αναγνωρίζει τη μεγάλη σημασία της μέλισσας και των άλλων επικονιαστών στη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας. Αναγνωρίζει επίσης ότι η μελισσοκομία αποτελεί έναν σημαντικό κλάδο της οικονομίας που συνεισφέρει στο κύριο ή συμπληρωματικό εισόδημα πολλών συμπολιτών μας. Οφείλει όμως και να προστατέψει το φυτικό κεφάλαιο και τη φυτική παραγωγή, μη θέτοντας περιορισμούς σε φυτοπροστατευτικά προϊόντα για τα οποία έχει αποδειχθεί η ασφαλής χρήση τους για τις μέλισσες.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ

Το αριθμ. πρωτ. 2618/24-1-2019 έγγραφο του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ (5 σελίδες)

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Βουλευτή κ. Κ. Βελόπουλο
2. Βουλευτή κ. Α. Αβδελά